

โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี ๒๕๖๖

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งพบว่าในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ปริมาณขยะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ ๑.๖% โดยในปี ๒๕๖๔ มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๒๔.๙๘ ล้านตันใน มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ถึง ๘.๖๑ ล้านตัน ของขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๖๓ เป็นอย่างมาก แต่ยังมีขยะอีกจำนวนมากที่ยังสามารถ ใช้ประโยชน์ได้ แต่ไม่ได้ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ขยะพลาสติกเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของปัญหาขยะในปัจจุบัน โดยคาดกันว่าในแต่ละปีไทยมีขยะพลาสติกราว ๒ ล้านตัน แต่ขยะพลาสติกถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพียง ๕ แสนตัน หรือราว ๒๕% เท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าอีกหลายประเทศ นอกจากนี้ปี ๒๕๖๔ พบว่ามีการใช้บริการสั่งซื้อสินค้าและอาหารผ่านระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณพลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single use plastic) เพิ่มขึ้น เช่น กล่องโฟม กล่องพลาสติกใส่อาหาร ถุงพลาสติกหูหิ้ว ถุงร้อน-เย็น ถุงเครื่องปรุง ซ้อน ส้อม มีดพลาสติก แก้วพลาสติก จากห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา ที่ดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยก และนำกลับขยะมาใช้ประโยชน์ การรวบรวมขยะเพื่อส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง ปลูกฝังจิตสำนึก การลด คัดแยกขยะ และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในสถานศึกษา สร้างระบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการขยะภายในสถานศึกษา ปลูกฝังลักษณะนิสัยรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่สถานศึกษาปลอดขยะอย่างแท้จริง ซึ่งโครงการฯ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก ได้รับการตอบรับจากสถานศึกษาเป็นอย่างดี โดยแบ่งการประกวดออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A โรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาส และกลุ่ม B โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกระตุ้น รมรณรงค์เสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางในการลดปริมาณขยะ การแยกขยะและการนำขยะไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการรวบรวมขยะเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ให้กับเครือข่ายสถานศึกษา

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษาทั่วประเทศได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมโดยใช้เยาวชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของครูอาจารย์ ผู้เรียนและชุมชนโดยรอบสถานศึกษา

๓. หน่วยงานดำเนินการ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔. เป้าหมายการดำเนินงาน

มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายสถานศึกษา สมัครเข้าร่วมโครงการฯ และมีสถานศึกษาสมัครเข้าร่วมในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการฯ

มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านสื่อต่างๆ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ผ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจดหมายเชิญชวนไปยังสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ รับสมัครโรงเรียนเข้าร่วมโครงการฯ

๑. ขอรับเอกสารรายละเอียดโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี ๒๕๖๖ ได้ที่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือทางเว็บไซต์ www.deqp.go.th และทาง Facebook : โครงการโรงเรียนปลอดขยะ Zero Waste School - DEQP ทั้งนี้ โรงเรียนที่เคยชนะเลิศการประกวดไม่สามารถสมัครเข้าร่วมประกวดได้

๒. ส่งเล่มเอกสารรายงานเพื่อพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนผ่านเข้ารอบที่ ๑ (รอบเอกสาร) ได้ที่ ส่วนสื่อสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมพิเศษ ชั้น ๒ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๔๙ พระราม๖ ซอย ๓๐ ถนนพระราม๖ พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมโทรศัพท์ ๐-๒๒๙๘-๕๖๐๘ , ๐-๒๒๗๘-๘๔๐๐-๙ ต่อ ๑๒๙๓ และ ๑๒๙๘ (ภายในวันที่ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ นับจากวันที่ประทับตราส่งเอกสาร) หากเลยวันที่ระบุหมดเขตทางโครงการโรงเรียนปลอดขยะของสงวนสิทธิ์ไม่ประเมินโรงเรียนที่ส่งเอกสารเกินระยะเวลา

ขั้นตอนที่ ๓ การพิจารณาคัดเลือกและการมอบรางวัลสถานศึกษาผ่านรอบที่ ๑

๑. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ผ่านเข้ารอบที่ ๑ (รอบเอกสารรายงาน) เพื่อพิจารณากลับกรองเอกสารรายงานคัดเลือกโรงเรียนผ่านเข้ารอบที่ ๑ จำนวน ๘๐ โรงเรียน

๒. จัดพิธีมอบรางวัลให้แก่สถานศึกษาที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกรอบที่ ๑ ในวันที่ ๕ มิถุนายน เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก หรือวันอื่นที่เหมาะสม

๓. พิจารณาโรงเรียนปลอดขยะที่ผ่านเข้ารอบที่ ๑ คัดเลือกโรงเรียนปลอดขยะผ่านเข้ารอบระดับประเทศ กลุ่ม A จำนวน ๕ โรงเรียน และกลุ่ม B จำนวน ๕ โรงเรียน

ขั้นตอนที่ ๔ การตัดสินและการมอบรางวัลระดับประเทศ

๑. โรงเรียนที่ผ่านเข้ารอบระดับประเทศ คณะกรรมการตัดสินระดับประเทศ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโรงเรียน และพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อหาผู้ชนะเลิศ

๒. พิธีมอบรางวัลในวันที่ ๔ ธันวาคม เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทยหรือวันอื่นที่เหมาะสม

๖. เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

ส่วนที่ ๑ นโยบาย การสนับสนุน และแผนการดำเนินงาน ๒๐ คะแนน

ส่วนที่ ๒ กระบวนการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจัดการขยะ ๓๐ คะแนน

ส่วนที่ ๓ การจัดการขยะภายในโรงเรียนโดยใช้หลัก ๓Rs ๔๐ คะแนน

ส่วนที่ ๔ ผลสำเร็จและความยั่งยืนของโรงเรียนปลอดขยะ ๔๐ คะแนน

ส่วนที่ ๕ การจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ๑๐ คะแนน

รวม ๑๔๐ คะแนน

๗. รายงานผลการดำเนินงาน

โรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมการประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ให้ดำเนินการจัดทำเล่มรายงาน พร้อมทั้งมีแบบฟอร์มรายงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน (ที่อยู่ จำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากรในโรงเรียน สภาพแวดล้อม) และสรุปผลการดำเนินงานโรงเรียนปลอดขยะ

ส่วนที่ ๒ เอกสารแนบตามเกณฑ์การประเมิน

๑) นโยบาย การสนับสนุน และแผนการดำเนินงาน

๒) กระบวนการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจัดการขยะ

๓) การจัดการขยะภายในโรงเรียนโดยใช้หลัก ๓Rs

๔) ผลสำเร็จและความยั่งยืนของโรงเรียนปลอดขยะ

๕) การจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์

หมายเหตุ

๑) มีรูปภาพประกอบแต่ละกิจกรรมพร้อมข้อมูลต่างๆเป็นหลักฐานสำคัญสำหรับการให้คะแนนและมีผลต่อคะแนนเป็นอย่างมาก

๒) ข้อมูลที่เป็นปริมาณขยะมีผลต่อคะแนนเป็นอย่างมาก รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล

๓) หากหัวข้อไหนไม่มีข้อมูลให้ข้ามหัวข้อนั้นไป เช่น หัวข้อนวัตกรรม หากไม่มีไม่ควรใส่ข้อมูลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

๔) มีเบอร์โทรผู้ประสานงาน ผู้รับผิดชอบหลัก เพื่อการติดต่อประสานงาน

๘. รางวัล แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ

ระดับรอบที่ ๑ จำนวน ๘๐ โรงเรียน

เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่รางวัล

ระดับประเทศมีรางวัลดังต่อไปนี้

กลุ่ม A กลุ่ม A โรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาส

รางวัลที่ ๑ เงินรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลที่ ๒ เงินรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลที่ ๓ เงินรางวัล ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลชมเชย ๒ รางวัล เงินรางวัล ๒๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

กลุ่ม B กลุ่ม B โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

รางวัลที่ ๑ เงินรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลที่ ๒ เงินรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลที่ ๓ เงินรางวัล ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลชมเชย ๒ รางวัล เงินรางวัล ๒๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

*****หมายเหตุ โรงเรียนที่ส่งเอกสารรายงานเข้าร่วมโครงการโรงเรียนปลอดขยะ ปี ๒๕๖๖ และได้รับการประเมินเอกสารรายงานได้คะแนนระดับมาตรฐานขึ้นไป จะได้รับใบประกาศอิเล็กทรอนิกส์จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม*****